

BÖLÜM 50

Birincil Korumada Dislipidemi Tedavisi

Osman Eren KIR¹, Fatih AKKAYA²

GİRİŞ

Kardiyovasküler hastalıklar, dünya genelinde ölüm nedenleri arasında önemli bir yer tutmaktadır ve bu hastalıkların temelinde yatan sebeplerden biri yüksek LDL-K seviyeleridir. Yüksek LDL-K seviyeleri, arterlerin sertleşmesi ve daralmasına yol açan aterosklerozun başlıca nedenlerindedir. Bu nedenle, LDL-K seviyelerinin kontrol altına alınması tedavi yaklaşımlarının temelini oluşturmaktadır. Günümüzde kullanılan statinler, diyet değişiklikleri, yaşam tarzı önerileri ve yeni nesil ilaçlar olan PCSK9 inhibitörleri, bu alanda başarılı sonuçlar elde etmek için tercih edilen yöntemlerdendir. Kardiyovasküler hastalık riskini minimize etmek amacıyla tedavi stratejilerinin etkin bir şekilde belirlenmesi hayati bir öneme sahiptir.

Statinlerin kardiyovasküler hastalıkların önlenmesindeki rolü, avantajları ve riskleri üzerine çeşitli incelemeler yapılmıştır. Ancak, statinlerin etkinliği hakkında bilimsel çevreler arasında görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Bir kısmı statinlerin her türlü nedenlere dayalı ölüm oranlarını azalttığını belirtirken, diğerleri bu ilaçların yararlarının kısıtlı olduğunu ve kolesterol hipotezine yönelik eleştirileri dile getirmiştir.

Sonuç itibariyle, statinler ve diğer lipid azaltıcı stratejilerin, primer dislipidemi tedavisinde ve kardiyovasküler hastalıkların engellenmesinde önemli bir rol üstlenebileceği görüşü mevcut olup, bu konuda daha kapsamlı bilimsel verilere ihtiyaç olduğu kabul edilmektedir.

Primer dislipidemi, kardiyovasküler hastalıkların önlenmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Lipid seviyelerinin insan sağlığı üzerindeki etkisi üzerine yürütülen araştırmalar yüzyıllardır devam etmektedir. Bu çalışmalardan bazıları şu şekildedir:

Framingham Heart Study: Bu uzun süreli, geniş ölçekli çalışma, kolesterol düzeylerinin kalp-damar hastalıklarının riski ile yakından ilişkili olduğunu göstermiştir (1).

Cholesterol Treatment Trialists (CTT) Collaboration: Statin tedavisi ile düşürülen LDL kolesterol seviyelerinin, primer korumada kalp hastalığı ve felç riskini azalttığını gösteren bir meta-analizi (2).

HOPE-3 Trial: Bu çalışma, genel popülasyonun statin tedavisinden yararlanabileceğini göstermiştir (3). Ancak, sürekli gelişen bilimsel keşifler ve çalışmalar, mevcut stratejilerin ve bakış açılarının düzenli olarak yeniden değerlendiril-

¹ Arş. Gör. Dr., Ordu Eğitim Araştırma Kardiyoloji AD., DrOsmanEren@hotmail.com, ORCID iD: 0009-0003-5048-8550

² Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Eğitim Araştırma Kardiyoloji AD., drfatihakkaya@gmail.com, ORCID iD:0000-0002-9016-4986

KAYNAKLAR

1. Wilson PWF, D'Agostino RB, Levy D, et al. Prediction of coronary heart disease using risk factor categories. *Circulation*. 1998;97(18):1837-1847.
2. Cholesterol Treatment Trialists' (CTT) Collaboration. The effects of lowering LDL cholesterol with statin therapy in people at low risk of vascular disease: meta-analysis of individual data from 27 randomised trials. *Lancet*. 2012;380(9841):581-590.
3. Yusuf S, Bosch J, Dagenais G, et al. Cholesterol lowering in intermediate-risk persons without cardiovascular disease. *N Engl J Med*. 2016;374(21):2021-2031.
4. Mozaffarian, D. (2016). Natural trans fat, dairy fat, partially hydrogenated oils, and cardiometabolic health: the Ludwigshafen Risk and Cardiovascular Health Study. *European heart journal*, 37(13), 1079-1081.
5. Chen, M., Li, Y., Sun, Q., Pan, A., Manson, J. E., Rexrode, K. M., ... & Hu, F. B. (2016). Dairy fat and risk of cardiovascular disease in 3 cohorts of US adults. *The American journal of clinical nutrition*, 104(5), 1209-1217.
6. Mach, F., Baigent, C., Catapano, A. L., Koskinas, K. C., Casula, M., Badimon, L., ... & Wiklund, O. (2020). 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk: the Task Force for the management of dyslipidaemias of the European Society of Cardiology (ESC) and European Atherosclerosis Society (EAS). *European heart journal*, 41(1), 111-188.
7. Fulcher, J., O'Connell, R., Voysey, M., Emberson, J., Blackwell, L., Mihaylova, B., ... & Keech, A. (2015). Cholesterol Treatment Trialists' (CTT) Collaboration. Efficacy and safety of LDL-lowering therapy among men and women: meta-analysis of individual data from 174,000 participants in 27 randomised trials. *Lancet*, 385(9976), 1397-1405.
8. Collins, R., Reith, C., Emberson, J., Armitage, J., Baigent, C., Blackwell, L., ... & Peto, R. (2016). Interpretation of the evidence for the efficacy and safety of statin therapy. *The Lancet*, 388(10059), 2532-2561.
9. Baigent, C., Blackwell, L., Emberson, J., Holland, L. E., Reith, C., Bhalra, N., ... & Collins, R. (2010). Efficacy and safety of more intensive lowering of LDL cholesterol: a meta-analysis of data from 170,000 participants in 26 randomized trials. *The Lancet*, 376(9753), 1670-1681.
10. Sabatine, M. S., Giugliano, R. P., Keech, A. C., Honarpour, N., Wiviott, S. D., Murphy, S. A., ... & Pedersen, T. R. (2017). Evolocumab and clinical outcomes in patients with cardiovascular disease. *New England Journal of Medicine*, 376(18), 1713-1722.
11. Schwartz, G. G., Steg, P. G., Szarek, M., Bhatt, D. L., Bitner, V. A., Diaz, R., ... & Zeiher, A. M. (2018). Alirocumab and cardiovascular outcomes after acute coronary syndrome. *New England Journal of Medicine*, 379(22), 2097-2107.
12. Cho, L., Rocco, M., Colquhoun, D., Sullivan, D., Rosenson, R. S., Dent, R., ... & Stroes, E. (2016). Clinical profile of statin intolerance in the phase 3 GAUSS-2 Study. *Cardiovascular drugs and therapy*, 30, 297-304.
13. Ray, K. K., Wright, R. S., Kallend, D., Koenig, W., Leiter, L. A., Raal, F. J., ... & Kastelein, J. J. (2020). Two phase 3 trials of inclisiran in patients with elevated LDL cholesterol. *New England journal of medicine*, 382(16), 1507-1519.
14. Bibbins-Domingo, K., Grossman, D. C., Curry, S. J., Davidson, K. W., Epling, J. W., García, F. A., ... & US Preventive Services Task Force. (2016). Statin use for the primary prevention of cardiovascular disease in adults: US Preventive Services Task Force recommendation statement. *Jama*, 316(19), 1997-2007.
15. Vallejo-Vaz, A. J., Robertson, M., Catapano, A. L., Watts, G. F., Kastelein, J. J., Packard, C. J., Ford, I., & Ray, K. K. (2017). Low-Density Lipoprotein Cholesterol Lowering for the Primary Prevention of Cardiovascular Disease Among Men With Primary Elevations of Low-Density Lipoprotein Cholesterol Levels of 190 mg/dL or Above: Analyses From the WOSCOPS (West of Scotland Coronary Prevention Study) 5-Year Randomized Trial and 20-Year Observational Follow-Up. *Circulation*, 136(20), 1878-1891. <https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.117.027966>